

Utvikling og validering av mål på søking i parforhold: Sammenheng med tilfredshet i parforholdet, sosioseksuell orientering og paringssuksess

PSY2900 Bachelorfordypning i psykologi

Kandidatnummer: 10066

Veiledere: Mons Bendixen og Leif Edward Ottesen Kennair

16. mai NTNU, Trondheim

Vår 2022

Forord

Denne bacheloroppgaven markerer slutten av en treårig studie med psykologi på NTNU. Jeg ønsker å takke min veileder Mons Bendixen, som har vært tilgjengelig for veiledning og spørsmål underveis i prosessen. Jeg vil også takke Leif Edward Ottesen Kennair for undervisning og også noe veiledning når ting har stått fast og det har vært tendenser til full panikk. Leif Edward, men spesielt Mons har stilt opp når det har vært behov for motivasjon, råd og innspill. Litteratur på valideringsmålene har vi fått av veiledere, men jeg har også funnet en del litteratur selv.

De ulike atferdene er utviklet med «Act nomination» innad i bachelorgruppa, og spørreskjemaet er utviklet basert på våre lister med søkeatferd, av emneansvarlig. Jeg har fått noe forventet resultat, men også noen resultater som har vært noe overraskende, men som kan forklares av at vi har noe ujevn kjønnsfordeling og et lite utvalg. Oppgaven har også vært veldig krevende til tider, og jeg har kjent på en del forvirring og frustrasjon når jeg har kjent på at mine statistikk-kunnskaper ikke har strukket til. Jeg kjenner også på en god del mestring nå når produktet er ferdig, og jeg kan si at jeg har gjort mitt beste og er fornøyd.

Den siste hypotesen er endret underveis, ettersom jeg ikke hadde nok kunnskap om empirien på forhånd, da hypotesen ble satt. Den ville i utgangspunktet teste om det var en positiv sammenheng mellom sosioseksuell orientering og søking i parforhold, men tidligere studier viser at denne sammenhengen er negativ.

Sammendrag

Tidligere studier har funnet sammenhenger med frekvens av samleie og sosioseksuell orientering, forholds-kvalitet og oppfattet paringssuksess. Denne bacheloroppgaven har gjort et forsøk på å utvikle og validere et mål på romantisk søking i parforhold, hvor bachelorgruppen har benyttet «act nomination» og konstruert lister med det gruppen anså som vanlig søkeatferd. Principal component analysis (PCA eller faktoranalyse) oppdaget fire faktorer som fikk navn *fysisk nærhet*, *vise verdsettelse*, *vise seksuell interesse* og *investering i parforholdet*. Analysene utført i SPSS Statistics og viser at romantisk søking i parforhold korrelerer godt med de fire faktorene, men allikevel inneholder en del selvstendig varians. Valideringsmålene *sosioseksuell orientering (SOI)*, *oppfattet paringssuksess* (på engelsk: perceived mating success) og *tilfredshet i parforholdet* vurderes opp mot det totale målet på søking i parforhold og dimensjonene konstruert med faktoranalyse av dette målet. Ut ifra tidligere studier var det forventet å finne positive sammenhenger mellom søking i parforhold oppfattet paringssuksess og tilfredshet i parforholdet, og negative sammenhenger mellom SOI og aktiv søking. Analysene viste tendenser til å støtte hypotesene, men effektstørrelsene var ikke like store som det var forventet, og dette kan trolig skyldes et lite utvalg. Det vil være nødvendig med mer forskning før man kan konkludere med at vi har utviklet og validert et mål på søking i parforhold, men det kan se ut til at et større utvalg og likere kjønnsfordeling vil gi et tydeligere svar på akkurat dette.

I en romantisk relasjon vil man som regel ha to parter som begge har sine behov for fysisk nærhet, og i det fleste tilfeller også sex (Muise, 2017, s. 69). Seksuell lyst er noe som typisk er på topp når et par er i startfasen av forholdet, og disse begynner å bli kjent med hverandre. Det er også typisk at sexlysten avtar etter tid, når man begynner å bli komfortable med hverandre (Grøntvedt et al., 2020, s.17). Det finnes flere måter å tilnærme seg partner på i denne sammenheng, og det er gjort tidligere forskning på dette (Jesser, 1978), men det er ikke utviklet et godt mål på søkeatferd i parforhold ennå. En annen studie som eksisterer på tema måler motivasjon og bakgrunn for initiativ til sex og nærhet (Grøntvedt et al., 2015).

Sosioseksuell orientering

Sosioseksualitet handler om hva slags orientering den enkelte har mot uforpliktende seksuelle relasjoner (Penke & Asendorf, 2008, s. 1113), og kan deles inn i tre hovedkategorier: atferd, lyst eller begjær (på engelsk: desire) og holdninger. Atferden sier noe om hvilke erfaringer en har fra før av, og hvor mange uforpliktende relasjoner vedkommende har hatt. Sosioseksuelle holdninger fungerer som en evaluerende disposisjon mot uforpliktende sex. Det er flere sosiokulturelle aspekter som påvirker holdningene våre, dette kan være religion, kulturelle verdier og institusjoner som ekteskap (Gangestad, Haselton & Buss, 2006). Grøntvedt og kolleger (2020) fant i sin studie at kvinner som skårer høyt på SOI-holdninger er mindre restriktive når det gjelder sex i parforholdet.

Sosioseksuell lyst eller begjær sier noe om seksuell lyst rettet mot mennesker som man ikke har en emosjonell eller romantisk tilknytning til, samt fantasier og seksuell tenning (Ostovich & Sabini, 2004, s. 1256). Interessen rettet mot mennesker utenfor parforholdet fører ofte til mindre interesse rettet mot partner (Grøntvedt et al., 2020), dette gjelder spesielt for menn, men har ikke like stor påvirkning for kvinner.

De tre komponentene trenger ikke nødvendigvis å ha en sammenheng med hverandre. Man kan for eksempel ha et større ønske om å ha mer uforpliktende sex enn man har, og man kan ha en holdning om at det er helt greit selv om man ikke er høy på lyst eller atferd selv. Det er typisk at menn gjerne vil ha mer uforpliktende sex enn kvinner (Gangestad & Simpson, 2000, s. 596), og sosioseksualiteten til menn blir derfor kontrollert av kvinner. Hvis det er omtrent lik fordeling av kjønn i et samfunn, vil det ikke være kvinner tilgjengelig, ettersom disse har mer restriktive holdninger til uforpliktende sex. Dette fenomenet kaller Gangestad og Simpson for «the strategic pluralism model», og vil si at kvinner og menn vil ha et sprik mellom dere desire og atferd, hvor

menn skulle ønske de hadde mer uforpliktende sex og kvinner skulle ønske de fikk mer forpliktelser ut av menn (Asendorf & Penke, 2005; Kokko & Jennions, 2003).

Tilfredshet i parforhold

Tilfredshet i parforholdet kan avhenge av ulike komponenter for ulike par, og har tidligere vært målt ved frekvens av krancling, antall delte aktiviteter og grad av enighet om viktige saker (Fletcher et al., 2000). Flere studier har funnet at tilfredshet i parforhold og seksuell tilfredshet har en sammenheng, og at frekvens av samleie påvirker hvor tilfreds man er med sexlivet (Impett et al., 2014; Sprecher & Cate, 2004; McNulty et al., 2016). Det finnes derimot flere dimensjoner av denne sammenheng mellom seksuell tilfredshet og tilfredshet i parforholdet, og denne teorien vil kunne vise seg å være mer kompleks og nyansert enn som så.

Sosial utvekslingsteori (Homans, 1974; Kelley & Thibaut, 1978) ser på et romantisk forhold som en utveksling av kostnader og goder. Teorien går ut på at en må legge inn en innsats i forholdet selv og møte partneren sine behov, samtidig som en forventer å få goder tilbake. Store skjevheter her kan føre til misnøye i parforholdet, og man ønsker helst at nytten skal utgå kostnadene. Frekvensen av seksuell aktivitet kan spille en vesentlig rolle i en romantisk relasjon (Drigotas & Rusbult, 1992) og vil derfor ansees som en gode. Denne parten kan derfor være villig til å ta en del andre kostnader, så lenge sex er tilgjengelig.

Som nevnt, har flere studier funnet at seksuell tilfredshet har en sammenheng med tilfredshet i parforholdet og frekvens av seksuell aktivitet (Impett et al., 2014; Sprecher & Cate, 2004). Sosial utvekslingsteori vil argumentere for at høy frekvens av sex i seg selv ikke alene vil kunne føre til høy forholds-kvalitet, ettersom man må summere opp alt av kostnader og gevinster for å avgjøre hvor godt man trives i relasjonen. Det man derimot kan tolke ut ifra funnene til blant annet Sprecher og Cate (2004) er at par som allerede har større gevinst enn kostnader vil ha en god relasjon til hverandre i utgangspunktet, og at dette kan legge til rette for seksuell tenning i forholdet (Lawrence & Byers, 1995).

På den annen side har McNulty og kollegaer (2016) funnet at forholds-kvalitet og seksuell tilfredshet kan variere på den måten at selv om en opplever at den ene verdien synker, vil dette blokkeres ut av at den andre verdien stiger. På denne måten er man ikke, ifølge McNulty og kollegaer (2016) avhengig av fundamentet av god forholds-kvalitet i bunnen for å kunne være tilfreds seksuelt.

Oppfattet paringsuksess

Oppfattet paringssuksess vil si hvor attraktiv man oppfatter seg selv som, og hvor lett en knytter uforpliktende seksuelle relasjoner til andre mennesker (Landolt et al., 1995, s. 6). Paringssuksessen indikerer markedsverdi, hvor det er personer med høy markedsverdi som oppnår størst paringssuksess (Fisher et al., 2008, s. 159). Studien til Fisher og kolleger (2008) poengterer også at paringssuksess påvirker ens selvtilitt i positiv retning, og selvtilitten påvirker igjen den oppfattede markedsverdien. Markedsverdi defineres som et sett med ønskelige trekk og egenskaper som gjør en potensiell partner attraktiv, og hva som indikerer høy markedsverdi kan variere for hvert kjønn (Brase & Guy, 2004, s. 473). En studie gjort på markedsverdi av Grøntvedt og kolleger (2015) viser hvordan motivasjon og initiativ til sex øker med hvor høyt man oppfatter partnerens markedsverdi.

Hvor attraktiv man oppfatter seg selv har en tendens til å påvirke hvilken paringsstrategi man går for (Castro et al., 2015, s. 1729). En paringsstrategi vil si at man enten går for et korttidsforhold eller et langtidsforhold, og studien til Landolt og kolleger, (1995) skiller mellom hva som er ønsket strategi og valgt strategi. Kjønnforskjeller i minimal investeringsteori har mye å si for hvordan man definerer paringssuksess. En mann oppnår optimal paring når han får innledet kortvarige seksuelle forhold med et betydelig antall kvinner, mens kvinner oppnår optimal paring når hun har funnet en som tilbyr trygghet og som er villig til å investere i avkommet. Når det gjelder valg av paringsstrategi, kan man oppleve å ha en ønsket strategi om å inngå et korttidsforhold som hovedsakelig er seksuelt, men så velger man en strategi som ikke nødvendigvis stemmer overens med hva man egentlig ønsker rett og slett fordi man anerkjenner at man ikke har sjans (Landolt et al., 1995, s. 5).

Aktiv søking

Aktiv søking i parforhold vil si at man utfører en handling, enten eksplisitt eller mer indirekte, hvor intensjonen er å ha sex eller føle nærhet med partner (Grøntvedt et al., 2015, s. 516). Forskningen til Grøntvedt et al. (2015) viser at menn tar mer initiativ til sex enn kvinner gjør, i tillegg til at menn og kvinner har ulike motivasjoner for å ta del i seksuell aktivitet. For menn handler det mer om å forløse seksuell spenning, mens kvinner oftere ønsker å oppleve tilknytning og intimitet med partner. Den seksuelle attraktiviteten til partner er viktigere for menn enn den er for kvinner, når det gjelder seksuell tenning. Interessen for sex hos kvinner har en tendens til å avta en viss tid inn i forholdet, mens denne tendensen har man ikke funnet hos menn (Klusmann, 2002; Murray & Milhausen, 2012). Selv om interessen avtar hos kvinner, viser

allikevel studien til Grøntvedt et al. (2015, s. 523) at kvinners initiativ øker jo mer investert partner er, samtidig som det avhenger av hvor kompatibel hun er med partner, som vil si like interesser, holdninger og verdier. Dette trenger ikke å bety at kvinnen tar mer initiativ enn mannen, men det kan rett og slett være fordi de gangene mannen har tatt initiativ har han blitt avvist, mens de gangene kvinnen har gjort det har det ført til sex. Dette kan antas ettersom spørreskjemaet er utviklet sånn at det ble spurt om hvem det var som tok initiativ sist gang paret hadde sex. En annen teori kan være at kvinnen føler seg mer emosjonelt tilknyttet partner når han viser at han investerer i forholdet, noe som øker hennes følelse av trygghet og seksuell tenning med den.

Denne studien

Hovedmålet med undersøkelsen er å utvikle og validere et mål på aktiv søking i parforhold, et nytt mål på ulike måter man tilnærmer seg partner når man ønsker sex eller nærhet. Dette er handlinger som enten kan avvises eller aksepteres. Det vil også være relevant å undersøke om målet fungerer som en helhet, eller om det er hensiktsmessig å dele det opp i flere dimensjoner. Det er i forbindelse med denne studien utviklet instrumenter for søking av fysisk nærhet for single og forpliktede, avvisning og aksept. Oppgaven vil fokusere på søking av nærhet i forpliktede parforhold. Dette målet skal valideres og sammenlignes med ulike mål som allerede eksisterer. Det er inkludert flere valideringsmål i spørreskjemaet, men denne oppgaven kommer til å benytte seg av målene på oppfattet paringsuksess, sosioseksuell orientering (SOI) og tilfredshet i parforholdet.

Problemstillingen vil derfor forsøke å finne ut hvordan man kan måle aktiv søking, om det finnes meningsfulle dimensjoner og om målet har assosiasjoner til de eksisterende målene som det antas at aktiv søking har en sammenheng med. Følgende hypoteser vil bli testet:

H1: Sosioseksuell orientering vil ha en negativ sammenheng med målet «søking i parforholdet» (Grøntvedt et al., 2020).

H2: Tilfredshet i parforholdet vil ha en positiv sammenheng med målet «søking i parforholdet» (Fletcher et al., 2000; Sprecher & Cate, 2004).

H3: Oppfattet paringsuksess vil ha en positiv sammenheng med målet «søking i parforholdet» (Landolt et al., 1995).

Metode

Utvalg

Respondentene består av NTNU studenter, og ble distribuert på BlackBoard, i forelesninger og delt som lenke på diverse måter i mars 2022. Det ble blant annet hengt opp lapper med QR-kode som førte direkte til spørreundersøkelsen på vegger på NTNU sitt campus, Dragvoll, og delt ut på lesesal og i kantinen. Det ble også laget en PowerPoint-presentasjon med informasjon om studien, som to bachelorstudenter på gruppa holdt for andre studieretninger på Gløshaugen campus for å rekruttere i pausen under forelesningen. Totalt fikk vi 293 respondenter, hvor 277 var igjen etter å ha fjernet respondenter som ikke ga samtykke eller som definerte seg som et annet kjønn enn mann og kvinne. Av disse respondentene er 161 er kvinner (58.1%) og 116 er menn (41.9%). Gjennomsnittsalderen er på 21.7 år med standardavvik på 2.1, og alderen varierer fra 18 til 30 år. Størstparten av utvalget har fullført videregående som høyeste grad av utdanning ($n = 229$), mens en liten gruppe har fullført en bachelorgrad eller mer ($n = 47$).

Av det totale utvalget ($N = 277$) er det 109 single, 41 som er gift eller har samboer, 109 i et forpliktende forhold, 16 i et uforpliktende forhold og 2 som har svart «annet». Av de 277 oppga 150 å være i et forpliktende forhold. Av disse er 66% kvinner og 34% menn. 27% er gift eller har samboer, mens 72% er i et forpliktende parforhold. 79% har fullført videregående som høyeste utdanningsnivå ($n = 118$). Deltakerne hadde vært i forpliktende parforhold gjennomsnittlig i 2 år ($SD = .96$).

Prosedyre

Respondentene svarte deretter på et anonymt, kvantitativt spørreskjema fra nettskjema.no på egen PC eller mobil, før de samtykket og sendte inn. Studentene måtte være fylt 18 år for å kunne delta. Det ble informert på forhånd om at undersøkelsen var anonym og frivillig, at de kom til å besvare sensitive spørsmål om nærhet og seksuell kontakt med partner, og respondenten fikk beskjed om at de kunne trekke seg når som helst underveis i studien. Studien varte i omtrent 15 minutter, og studentene fikk ikke noe insentiv for å besvare spørreskjemaet. Anonymiteten ble sikret ved at det kun var mulig å krysse av for ulike svaralternativer, og det var ikke mulig å skrive med egne ord, og det er heller ikke mulig å spore hvilken PC som ble brukt for å besvare de enkelte spørreskjemaene. Ettersom spørreundersøkelsen er helt anonym, var det ikke behov for å søke om godkjenning, og studiet følger retningslinjene til personvernombudet for forskning (NSD).

Instrumenter

Søking parforhold. Det ble brukt et kvantitativt spørreskjema med 17 testledd for aktiv søking i parforhold. Reliabiliteten ble testet i statistikkprogrammet SPSS, og er på .77, som er innenfor kravet på 0.7. Spørsmålene kommer med 17 ulike alternativer til hvordan man kan søke nærhet i parforhold, og er ute etter å få vite hvor ofte den siste måneden respondenten har gjort hver av dem. Alle spørsmålene har alternativene «aldri, 1-2 ganger, 2-4 ganger eller 5 eller mer». Eksempler på spørsmål er «hvor mange ganger den siste måneden har du spurt om partneren din ønsket å ha sex?», «ga komplimenter på utseende» eller «sa at du ønsket å ha sex».

Instrumentet er konstruert innad i bachelorgruppen med metoden til Buss & Craik (1983) kalt «act nomination», hvor alle bachelorstudentene kom med forslag til ulike måter å tilnærme seg partner for å søke nærhet eller sex. Det ble laget tre lister innenfor kategorien «parforhold»; aktiv søking, akseptering og avvisning. Listene inkluderte først alle tankene og idéene bachelorgruppen kom på, og for søking i parforhold ble inkluderte listen initialt 130 måter å tilnærme seg partner på. Listene ble deretter i flere omganger kortet ned på ved å fjerne duplikater, kategorisere handlingene samt fjerne all atferd som kan kategoriseres som «utenom det vanlige», slik at kun de vi anså som de aller vanligste ble igjen. Spørsmålene til valideringsmålene var allerede konstruert fra før, og lagt ved for å kunne validere de nye målene.

Spørreskjemaet bestod av spørsmål om kjønn, alder, sivilstatus, utdanning, antall varige forhold og seksuell orientering. Det var laget et spørreskjema for single og et for de i parforhold, og deltakeren klikket på den lenken som passet. Deretter ble det stilt spørsmål om søking, akseptering og avvisning, modifisert ut ifra om det var en singel eller en i parforhold som svarte, og for de single var det også spørsmål om vedkommende søkte kortidsforhold eller langtidsforhold. Det ble også stilt spørsmål om personlighet, ensomhet i familie og ensomhet i parforhold, holdninger til eget og motsatte kjønn, sosioseksuell orientering med tre underdimensjoner av atferd, holdninger og begjær, oppfattet paringssuksess (eng: mating success scale) og spørsmål om relasjonen til partner. Spørsmål om ensomhet, sosioseksuell orientering, tilfredshet i parforholdet er mål som allerede er validert, og blir brukt som valideringsmål opp mot målet på søking av seksuell kontakt og nærhet i parforhold i denne oppgaven.

Opplevd paringssuksess. Hvorvidt du opplever at du er attraktiv for det kjønn du er tiltrukket av, og hvor lett man mener det er å få seg seksualpartnere, refereres til opplevd paringssuksess (Landolt et al., 1995). (Eks: «Jeg får seksuelle invitasjoner fra det motsatte

kjønn»). Dette målet består av 8 testledd med god indre konsistens, $\alpha = .87$). Opplevd paringssuksess ble målt med likert skala, 1 = *helt uenig* til 7 = *helt enig*.

Tilfredshet i parforholdet. Neste valideringsmål er tilfredshet i parforholdet og handler om hvorvidt du føler deg tilfreds med partner i parforholdet, eventuelt hvor høy kvaliteten er på forholdet. (Fletcher et al., 2000). Studentene besvarte med en 6-item Perceived Relationship Quality Components Inventory (PRQC). Spørsmålene går inn på ulike dimensjoner av tilfredshet og forholds-kvalitet: Tilfredshet (*Hvor fornøyd er du med forholdet ditt?*), Intimitet (*Hvor nært knyttet er du og partneren din?*), Tillit (*Hvor mye stoler du på partneren din?*), Kjærlighet (*Hvor mye elsker du partneren din?*), Lidenskap (*Hvor lidenskapelig er du i ditt parforhold?*) og Forpliktelse (*Hvor forpliktet er du i parforholdet ditt?*). Disse ble målt med likert skala ved 1 = *ikke i det hele tatt* til 5 = *ekstremt*. På dette målet var alfaen på et godt akseptabelt nivå, $\alpha = .79$).

Sosioseksuell orientering. Siste valideringsmål i denne oppgaven er sosioseksuell orientering, som vil si hvor tilbøyelig en er til å ha seksuelle relasjoner uten forpliktelser (Penke & Asendorpf, 2008). (Eks: Sex uten kjærlighet er OK) Målet bestod av 9 testledd som hadde god indre konsistens, $\alpha = .79$), målt ved 1 = *veldig uenig* til 9 = *veldig enig*. Dette målet deles inn i tre underdimensjoner; atferd, holdninger og begjær, med tre spørsmål knyttet til hver av dem. Eksempel på påstand knyttet til holdninger er «*Jeg er komfortabel med tanken på å ha uforpliktende sex med forskjellige personer*», $\alpha = .78$. Eksempel på spørsmål knyttet til atferd «*Hvor mange partnere har du hatt sex med kun en gang?*» $\alpha = .79$. Eksempel på spørsmål knyttet til begjær: «*I det daglige, hvor ofte opplever du spontane fantasier om sex med folk du nettopp har møtt?*» $\alpha = .81$. Veldig god indre konsistens på hver av disse underdimensjonene også.

Resultater

Analyser

Alle analysene ble gjort i SPSS Statistics versjon 27. En faktoranalyse, eller principal component analyse (PCA), med rotasjon direct oblimum, ønsker opprinnelig å samle testleddene i 5 nye faktorer. Disse har en egenverdi på 4.03, 2.66, 1.70, 1.58, 1.04, som er brukbart, men ved å teste reliabiliteten til de fem nye faktorene er denne under ønsket nivå ($\alpha = .70$) på to av faktorene ($\alpha = .64$ på faktor 1 og $\alpha = .61$ på faktor 5). Ved å velge å ekstrahere kun 4 nye faktorer blir egenverdien på 3.68, 2.51, 1.68 og 1.40 (se appendix for scree plot). Egenverdien blir altså noe bedre, ettersom den fjerde faktoren ekstraherer litt mer varians enn det den femte gjorde opprinnelig. Man kan også argumentere for at fire variabler gir mer mening konseptuelt også,

ettersom variablene fordeler seg mer likt på de fire faktorene, enn hva de gjorde på fem, hvor faktor 1 inneholdt fem variabler, mens faktor 4 inneholdt bare to. Ved å ekstrahere kun fire faktorer fordeler variablene seg slik; faktor 1 og 3 har fire variabler, mens faktor 2 og 4 har tre variabler.

Tabell 1*PCA analyse av søking parforhold (N = 151)*

	F1	F2	F3	F4	Kommunalitet
<i>Investering i parforholdet</i>					
Delte dine innerste tanker og følelser	.769	-.157	-.064	.212	.67
Tok initiativ til å gjøre noe sammen (aktivitet etc.)	.745	.150	.063	-.162	.60
Tok initiativ til å snakke om noe viktig	.738	-.107	.006	.236	.67
Satte av tid til å være sammen (heller enn å gjøre noe annet)	.594	.238	.072	-.076	.46
<i>Fysisk nærhet</i>					
Søkte fysisk nærhet	-.012	.906	.038	-.049	.82
Kjærtignet (kysset, strøk på armen etc.)	-.071	.856	.047	.059	.71
Brukte tid sammen med partner	.242	.742	-.127	.035	.69
<i>Vise seksuell interesse</i>					
Sa du ønsket å ha sex	-.137	.049	.870	.136	.77
Spurte om partneren din ønsket å ha sex	-.094	.092	.866	.087	.75
Skapte en hyggelig atmosfære med tanke på sex	.215	.056	.708	-.009	.61
Sendte bilder/meldinger med seksuelt innhold	.091	-.249	.514	-.110	.35
<i>Vise verdsettelse</i>					
Ga komplimenter på utseende	-.111	.037	.035	.908	.80
Ga komplimenter på partner som person	.069	.019	-.011	.902	.84
Sa at du verdsatte partneren din	.263	-.005	.147	.563	.52
Eigenverdi	3.68	2.51	1.68	1.40	
% av varians	26	18	12	10	
Total varians				66	

Notat. PCA analyse, direct oblimum rotasjon. Faktorladninger over .40 eller høyeste er markert med fet skrift. Ekstrahert med Kaisers kriterium.

For å få den indre konsistensen på et bedre nivå ser vi over kommunaliteten til de ulike variablene, som forteller oss hvor mye varians som er trukket ut av variabelen (Field, 2018, s. 788). Kommunaliteten til «*sa jeg elsker deg*», «*gjorde noe praktisk du visste partner satte pris på*» og «*viste generøsitet*» var veldig lav, og ved å fjerne disse variablene fra analysen øker den indre konsistensen på faktor 1 fra .65 til .73. På faktor 2 øker den indre konsistensen fra .68 til .81, og faktor 4 øker fra .64 til .74. Den indre konsistensen på hele målet av søking øker også noe, fra .772 til .774, når disse testleddene blir ekskludert fra analysen. Reliabiliteten på faktorene blir altså hevet til et mye høyere nivå. Det er derfor rimelig å argumentere for at denne ekskluderingen av disse tre variablene i faktoranalysen er hensiktsmessig, når man også ser at kommunaliteten er såpass lav, «*viste generøsitet* = .28, «*gjorde noe praktisk du visste partneren satte pris på*» = .42 og «*sa jeg elsker deg*» = .33.

De 4 nye faktorene vi får blir navngitt *Investering i parforholdet*, *fysisk nærhet*, *vise seksuell interesse* og *vise verdsettelse*. Variablene henger konseptuelt greit sammen, selv om det er flere variabler som omhandler å bruke tid sammen som ikke har havnet i samme faktor («*brukte tid sammen med partner*» og «*satt av tid til å gjøre noe sammen*»), og disse hadde passet bedre sammen konseptuelt. Ellers vil jeg påstå at faktorene gir konseptuelt sett mening og har en grei kommunalitet. Man kunne ha argumentert for å ekskludere variabelen «*sendte meldinger/bilder med seksuelt innhold*» som har kommunalitet på .35, men ettersom denne faktoren har en god indre konsistens og passer konseptuelt sammen med de andre variablene har det blitt besluttet å ikke ekskludere denne. Den indre konsistensen befinner seg på et godt akseptabelt nivå på alle dimensjonene av målet søking i parforhold, *vise verdsettelse* = .74, *investering i parforholdet* = .73, *fysisk nærhet* = .81 og *vise seksuell interesse* = .76.

De nye faktorene, *vise verdsettelse*, *vise seksuell interesse*, *investering i parforholdet* og *fysisk nærhet*, korrelerer også godt med målet *søking total* i sin helhet, og alle korrelasjonene er signifikante innenfor kravet, $p < .001$.

Etter faktoranalysen ble det utført en Pearsons korrelasjonsanalyse, for å se nærmere på sammenhengende mellom de nye faktorene og valideringsmålene (se tabell 2). For å teste hypotese 1 blir korrelasjonen mellom *søking i parforhold*, eller *søking total*, og *sosioseksuell orientering* utført, samt underdimensjonene av *søking parforhold*, for å undersøke om det er hensiktsmessig å benytte disse eller det totale målet på søking. Det er en svak negativ ikke-signifikant korrelasjon mellom *SOI-begjær* og *søking total*, $p = .612$, og en signifikant svak

negativ korrelasjon mellom *investering i parforholdet* og *SOI-begjær*. *SOI-holdninger* korrelerer også svakt negativt med investering i parforhold, men denne er ikke signifikant, $p = .632$. Blant utvalget i denne studien observeres det tendenser til at de som er høy på SOI-begjær utenfor parforholdet har lavere søkeatferd innad i parforholdet.

For å teste hypotese 2 ser vi hvilke korrelasjoner vi finner mellom *tilfredshet i parforholdet* og *søking total*, samt dimensjonene av målet søking. *Tilfredshet i parforhold* og har moderate korrelasjoner mellom *søking total*, samt dimensjonene *investering i parforholdet*, $p = .055$, og *vise verdsettelse*, hvor sistnevnte er signifikant. Det er også en veldig svak korrelasjon med *vise seksuell interesse*, som ikke er signifikant, $p = .223$.

Hypotese 3 undersøker korrelasjoner mellom *oppfattet paringssuksess* og *søking i parforholdet*. Det er moderate, signifikante korrelasjoner mellom *oppfattet paringssuksess* og *søking total* og *investering i parforholdet*, samt lave, men også signifikante korrelasjoner mellom *oppfattet paringssuksess* og *vise seksuell interesse* og *fysisk nærhet*.

Tabell 2

Pearsons korrelasjonsanalyse og deskriptiv statistikk mellom de nye faktorene fra faktoranalysen og utviklingsmål med underkategorier (n = 148)

Variabler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. SOI atferd	-									
2. SOI begjær	.15	-								
3. SOI holdninger	.25**	.21*	-							
4. Oppfattet paringssuksess	.27***	.07	.07	-						
5. Tilfredshet i parforhold	-.10	.18*	.06	-.09	-					
6. Søking total	.10	-.04	.10	.31***	.24**	-				
7. a) Søking: Investering i forholdet	.16	-.19*	-.04	.33***	.16	.76***	-			
8. b) Søking: Vise seksuell interesse	.04	.05	.13	.18*	.10	.67***	.26**	-		
9. c) Søking: Vise verdsettelse	.05	.02	.11	.11	.32***	.67***	.36***	.26***	-	
10. d) Søking: Fysisk nærhet	-.01	.03	.09	.17*	.01	.46***	.36***	.01	.16*	-
M	9.45	6.85	16.27	36.80	26.18	47.93	12.60	8.09	12.82	14.41
SD	5.63	4.06	3.62	8.89	3.06	8.89	3.88	4.11	3.26	2.14

Notat. *** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$

Diskusjon

I denne studien har sammenhengen mellom søking i parforhold og valideringsmålene *SOI-atferd*, *SOI-begjær*, *SOI-holdninger*, *tilfredshet i parforholdet* og *oppfattet paringssuksess*

blitt undersøkt. I tillegg har det blitt undersøkt om målet aktiv søking i parforhold fungerer som et selvstendig og helhetlig mål, eller om det er hensiktsmessig å forholde seg til flere dimensjoner av målet. Resultatene fra analysene viser noe støtte av hypotesene, men effektstørrelsene var ikke like store som det var forventet på forhånd, basert på tidligere forskning.

Det var forventet at hypotese 1 skulle få støtte av studien, ettersom Grøntvedt og kolleger (2020) fant dette i sin studie, men effektstørrelsene var ikke like store som forventet. *SOI-begjær* karakteriseres, som nevnt, av seksuelle fantasier og seksuell tenning rettet mot potensielle partnere som man ikke er romantisk forpliktet til (Penke & Asendorpf, 2008). Det er derfor ikke overraskende at seksuell oppmerksomhet rettet mot attraktive fremmede fører til mindre oppmerksomhet rettet mot partner. Dette kan være fordi det er spenningen ved det nye mennesket som virker interessant, mens når man er forpliktet forsvinner noe av denne spenningen når det er et kjent menneske og en kjent kropp. Det var derfor forventet å se større, negative sammenhenger mellom *SOI-begjær* og *søking i parforholdet* samt dimensjonene av det totale målet, noe analysene ikke har funnet.

En forklaring på dette er at det er overvekt av kvinner i utvalget, og ifølge studien til Grøntvedt og kolleger (2020) er ikke kvinners søkeatferd like påvirket av *SOI-begjær* som menn sin søkeatferd er. Dersom utvalget hadde hatt en likere kjønnsfordeling, eller studien hadde diskutert kjønnsforskjeller, er det mulig det ville vært enda større effekter av *SOI-begjær* i sammenheng med søking i parforholdet.

Når det gjelder hypotese 2 fikk denne noe støtte av studien, hvor sammenhengen mellom *tilfredshet i parforholdet* og dimensjonen *vise verdsettelse* hadde den største effektstørrelsen, og disse var moderate. De andre sammenhengende var svake, og med utgangspunkt i Sprecher og Cate (2004, s. 236) kunne det være forventet å se større sammenhenger mellom *tilfredshet i parforholdet* og de andre dimensjonene av målet på søking i parforholdet. Resultater av forskningen til Grøntvedt og kollegaer (2020) viser gode effektstørrelser når det gjelder sammenhengen mellom kjærlighet/forelskelse (eng: passion) og sex-frekvens. Kjærlighet og forelskelse er en måte å måle tilfredshet i parforhold på, og ses gjerne i sammenheng med andre komponenter (Fletcher et al., 2000), men vil kunne gi en indikasjon på forholds-kvaliteten alene også. Det ville derfor være rimelig å forvente høyere effektstørrelser i denne studien.

Hypotese 3 går ut på at det er sammenhenger mellom *oppfattet paringssuksess* og *søking i parforhold*. Analysene viser at det er moderate sammenhenger mellom det totale målet og en av

dimensjonene, *investering i parforholdet*, resten av sammenhengende er lave. Lave korrelasjoner kan mulig tilskrives det faktum at majoriteten av utvalget var kvinner. Statistikk viser at kvinner med høy markedsverdi som oftest er i forpliktete parforhold (Landolt et al., 1995), og menn har størst interesse av attraktive kvinner (høy markedsverdi) i tillegg til størst interesse av sex (Grøntvedt et al., 2015). Dette ses i sammenheng med at gjennomsnittlige forpliktete menn oftere tar initiativ til sex i forholdet relativt til kvinner, noe som kan bidra til å påvirke kvinnens selvtillit og oppfattet markedsverdi og paringssuksess. Attraktive kvinner opplever også sannsynligvis ekstra oppmerksomhet fra menn ute i offentligheten, for eksempel på byen. Dette vil også påvirke hennes oppfattelse av egen markedsverdi, men vil ikke nødvendigvis øke frekvensen av samleie-initiativ.

Analysene gir inntrykk av at det er mest hensiktsmessig å vurdere det totale målet i sin helhet, fremfor å dele inn i flere dimensjoner. Dette fordi sammenhengene det var forventet å finne ikke hadde en særlig betydelig effektstørrelse, basert på funn fra tidligere forskning. Det er mulig et større utvalg eller en jevnere kjønnsfordeling ville gitt resultater nærmere det som var forventet, videre forskning er nødvendig før man kan trekke en endelig konklusjon både når det gjelder om søking i parforhold er et valid mål, og om det fungerer å se på det som et flerdimensjonalt mål eller ikke.

Begrensninger og implikasjoner for videre forskning

Den største utfordringen med denne studien var å skaffe nok respondenter. Det var satt 1000 respondenter som mål fra start, men endte opp med 293. Det er mulig vi hadde fått enda flere respondenter dersom vi hadde hatt noe insentiv til respondentene av spørreskjemaet. Covid-19 situasjonen har også spilt en rolle her, ettersom den metoden som ble benyttet mye før for å rekruttere respondenter, ikke lenger var mulig når flesteparten hadde digital undervisning. Med flere respondenter ville det mest sannsynlig vært et mer representativt utvalg for en befolkning, og det ville mest sannsynlig vært flere signifikante resultater, ettersom et større utvalg gir mindre sannsynlighet for tilfeldigheter (Field, 2018, s. 87).

En annen svakhet er at «act nomination» listene ble utarbeidet av et ganske homogent utvalg, samt at flesteparten av denne gruppen var kvinner. Dette gir et skjevt inntrykk av hvilke søkeatferder som er mest vanlige. Studien har også tatt en snarvei, hvor vanlig metode er å teste ut et stort utvalg av det totale antall testledd på et utvalg, for deretter å nedskalere med faktoranalyse. Det er mulig resultatene hadde gitt større effektstørrelser, flere signifikante funn

og derfor også et bedre mål på denne måten. Man kan derfor påstå at studien preges av et kortere tidsperspektiv, ettersom den opprinnelige metoden ville tatt mer tid. Som et bachelorprosjekt med varighet på ett semester, ville denne metoden tatt for lang tid.

Det ville vært interessant å sammenligne resultatene fra denne studien med en studie som har benyttet seg av samme metode, men som har inkludert en test med flere testledd på et utvalg før nedskaleringen. Dersom man hadde fått omtrent de samme resultatene hadde man kunnet antyde at snarveien denne bachelor-studien har tatt har fungert, og at det ved senere anledninger også kan være et alternativ å spare tid på denne måten.

Når det gjelder målet på oppfattet paringssuksess vil det være hensiktsmessig å vurdere partnerens markedsverdi, istedenfor selvoppfattet markedsverdi. Det ville trolig vært større sammenhenger mellom initiativ til sex og oppfattet markedsverdi hos partner, spesielt siden tidligere studier (Grøntvedt et al., 2015) har funnet at attraktivitet hos partner ofte kan predikere initiativ til sex hos menn.

Det ville vært interessant å se målet aktiv søking i parforhold i sammenheng med aksept og avvisning. Påvirker lite aksept og mye avvisning frekvens av søking? Har mye aksept eller mye avvisning mest å si for om man justerer ned søkefrekvensen? Alder er også et interessant aspekt som muligens påvirker søkefrekvens, og det samme gjelder forholds-varighet. Med et mål på aktiv søking i parforhold ville man kunnet se sammenhenger mellom alder og hvilken søkeatferd som tilhører hvilken aldersgruppe, og om den i det hele tatt endrer seg med alderen, eller om søkeatferden har større tilknytning til personlighet.

Konklusjon

I denne studien har søking av sex og nærhet i parforhold blitt undersøkt i sammenheng med valideringsmålene SOI-begjær, SOI-holdninger, SOI-atferd, oppfattet paringssuksess og tilfredshet i parforholdet. En PCA (faktoranalyse) har ekstrahert fire dimensjoner av det totale målet på søking, og det har også blitt undersøkt om målet på søking fungerer i sin helhet eller om det gir mening å benytte dimensjonene av målet. Ut ifra analysene ser man forventede sammenhenger mellom søking total og valideringsmålene, men det er ikke like sterke indikasjoner på sammenheng mellom valideringsmålene og underkategoriene av søking total. Dette kan skyldes flere årsaker, men trolig vil det gi tydeligere resultater med et større utvalg. Dimensjonene av søking i parforhold korrelerer godt med det totale målet og står for en del selvstendig varians, men fungerer muligens ikke like godt som selvstendige mål. Det vil derfor

være mer hensiktsmessig å se sammenhenger med det totale målet for å kunne validere det. Når det gjelder valideringen av det helhetlige målet har ikke analysene vist like store effektstørrelsene som var forventet, noe som kan skyldes at 66% av utvalget var kvinner. Videre forskning vil derfor være nødvendig for å vurdere nærmere om målet er valid eller ikke.

Referanser

- Asendorpf, & Penke, L. (2005). A mature evolutionary psychology demands careful conclusions about sex differences. *The Behavioral and Brain Sciences*, 28(2), 275–276.
<https://doi.org/10.1017/S0140525X05220058>
- Brase, & Guy, E. C. (2004). The demographics of mate value and self-esteem. *Personality and Individual Differences*, 36(2), 471–484. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(03\)00117-X](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(03)00117-X)
- Buss, D., & Craik, K. (1983). The act frequency approach to personality. *Psychological Review*, 90(2), 105-126. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.90.2.105>
- Castro, Hattori, W. T., & de Araújo Lopes, F. (2015). Intra-sex Variation in Human Mating Strategies: Different People, Different Tactics. *Archives of Sexual Behavior*, 44(6), 1729–1736. <https://doi.org/10.1007/s10508-015-0533-1>
- Drigotas, & Rusbult, C. E. (1992). Should I Stay or Should I Go? A Dependence Model of Breakups. *Journal of Personality and Social Psychology*, 62(1), 62–87.
<https://doi.org/10.1037/0022-3514.62.1.62>
- Field, A. (2018). *Discovering statistics using IBM SPSS statistics* (5. Utg.). Sage.
- Fisher, Cox, A., Bennett, S., & Gavric, D. (2008). Components of self-perceived mate value. *Journal of Social, Evolutionary & Cultural Psychology*, 2(4), 156–168.
<https://doi.org/10.1037/h0099347>
- Fletcher, Simpson, J. A., & Thomas, G. (2000). The Measurement of Perceived Relationship Quality Components: A Confirmatory Factor Analytic Approach. *Personality & Social Psychology Bulletin*, 26(3), 340–354. <https://doi.org/10.1177/0146167200265007>

- Gangestad, & Simpson, J. A. (2000). The evolution of human mating: Trade-offs and strategic pluralism. *The Behavioral and Brain Sciences*, 23(4), 573–587.
<https://doi.org/10.1017/S0140525X0000337X>
- Gangestad, Haselton, M. G., & Buss, D. M. (2006). Evolutionary Foundations of Cultural Variation: Evoked Culture and Mate Preferences. *Psychological Inquiry*, 17(2), 75–95.
https://doi.org/10.1207/s15327965pli1702_1
- Grøntvedt, Kennair, L. E. O., & Mehmetoglu, M. (2015). Factors predicting the probability of initiating sexual intercourse by context and sex. *Scandinavian Journal of Psychology*, 56(5), 516–526. <https://doi.org/10.1111/sjop.12215>
- Grøntvedt, Kennair, L. E. O., & Bendixen, M. (2020). How Intercourse Frequency Is Affected by Relationship Length, Relationship Quality, and Sexual Strategies Using Couple Data. *Evolutionary Behavioral Sciences*, 14(2), 147–159.
<https://doi.org/10.1037/ebs0000173>
- Homans, G. C. (1974). *Social behavior: Its elementary forms*. Harcourt Brace Jovanovich.
- Impett, E. A., Muise, A., & Peragine, D. (2014). Sexuality in the context of relationships. I D. L. Tolman & L. M. Diamond (Red.), *APA Handbook of Sexuality and Psychology* (s. 269–315). American Psychological Association.
- Jesser, C. J. (1978). Male responses to direct verbal sexual initiatives of females. *The Journal of Sex Research*, 14(2), 118–128. <https://doi.org/10.1080/00224497809551000>
- Kelley, H. H., & Thibaut, J. W. (1978). *Interpersonal relations: A theory of interdependence*. Wiley.
- Klusmann. (2002). Sexual Motivation and the Duration of Partnership. *Archives of Sexual Behavior*, 31(3), 275–287. <https://doi.org/10.1023/A:1015205020769>

- Kokko, & Jennions, M. (2003). It takes two to tango. *Trends in Ecology & Evolution*, *18*(3), 103–104. [https://doi.org/10.1016/S0169-5347\(03\)00009-0](https://doi.org/10.1016/S0169-5347(03)00009-0)
- Landolt, M. A., Lalumière, M. L., & Quinsey, V. L. (1995). Sex differences in intra-sex variations in human mating tactics: An evolutionary approach. *Ethology and Sociobiology*, *16*(1), 3-23. [https://doi.org/10.1016/0162-3095\(94\)00012-V](https://doi.org/10.1016/0162-3095(94)00012-V)
- Lawrence, K., & Byers, E. S. (1995). Sexual satisfaction in long-term heterosexual relationships: The interpersonal exchange model of sexual satisfaction. *Personal Relationships*, *2*(4), 267–285. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.1995.tb00092.x>
- McNulty, J. K., Wenner, C. A., & Fisher, T. D. (2016). Longitudinal associations among relationship satisfaction, sexual satisfaction, and frequency of sex in early marriage. *Archives of Sexual Behavior*, *45*(1), 85-97. doi: 10.1007/s10508- 014-0444-6
- Muise, A. (2017). When and for whom is sex most beneficial? sexual motivation in romantic relationships. *Canadian Psychology*, *58*(1), 69-74. <http://dx.doi.org/10.1037/cap0000094>
- Murray, & Milhausen, R. R. (2012). Sexual Desire and Relationship Duration in Young Men and Women. *Journal of Sex & Marital Therapy*, *38*(1), 28–40. <https://doi.org/10.1080/0092623X.2011.569637>
- Ostovich, & Sabini, J. (2004). How are Sociosexuality, Sex Drive, and Lifetime Number of Sexual Partners Related? *Personality & Social Psychology Bulletin*, *30*(10), 1255–1266. <https://doi.org/10.1177/0146167204264754>
- Penke, & Asendorpf, J. B. (2008). Beyond Global Sociosexual Orientations. *Journal of Personality and Social Psychology*, *95*(5), 1113–1135. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.95.5.1113>

Sprecher, S., Cate, R. M. (2004) Sexual satisfaction and sexual expression as predictors of relationship satisfaction and stability. I Sprecher, S., Cate, R. M., Harvey, J. H., & Wenzel, A. (Red.), *The handbook of sexuality in close relationships* (s. 235-256). Erlbaum

Appendix – Scree Plot, PCA

